

Iohannes Gerson

a.1458-1459 Kartaus Basel

Gerz, La tradition 50-53.

1r Titel, alte Signatur, Besitzeintrag, sonst leer.

1v leer.

2r-v ")Sequitur registrum xx Tractatum contentorum in isto libro< ..."

3r-16r Iohannes Gerson, de parvulis ad Christum trahendis

">Sequitur Tractatus Reuerendi magistri iohannis Gerson Cancellarij paris<i>ensis de paruulis ad cristum trahendis< Sinite paruulos venire ... (Matth.19,14). Supremus legislator noster et doctor cristus ... - ... talium est enim regnum celorum Amen etc. 1458." - Druck: Oeuvres ed. P.Glorieux 9, Paris 1973, 669-686 Nr.474.

16r-34r Iohannes Gerson, de sollicitudine ecclesiasticorum

">Sequitur tractatus de sollicitudine ecclesiasticorum magistri Iohannis Gerson Cancellarij Beate marie parisiensis ad fratres celestinos continens lxxvij particulas. Prima particula< Nolite solliciti esse (Matth.6,25 etc.). Iubet hec supremus abbas noster ihesus christus in cuius spiritu ... - ... et intelligencias vestras in cristo ihesu domino nostro Amen. >Explicit tractatus de sollicitudine ecclesiasticorum<". - Druck: a.O. 435-458 Nr.455.

34r-50v Iohannes Gerson, de modo orandi, de valore orationis et de attentione

">Sequitur Tractatus venerabilis doctoris Iohannis Gerson olim Cancellarij parisiensis de oracione et suo valore continuacione et intencione sub pluribus consideracionibus traditus et conscriptus sub Constanciensi consilio generali sancte ecclesie Anno domini M^o cccc xvj< (34v) >Incipit prima pars et manuctio ...< Oportet semper orare ... (Luc.18,1). ^{script} Tullius accuratissime commentarium fratri suo ... - ... qui de moribus iudicat Amen. >Explicit tractatus de oracione et valore eius<". - Druck: Oeuvres complètes ed. P.Glorieux 2, Paris 1960, 169-191 Nr.37f.

5 50v-53v Iohannes Gerson, de remediis contra recidivum peccati
 (50v-53r) ">Sequitur tractatus de remedijs contra recidivum peccandi
 a confessoribus dandis eiusdem magistri< Habet hoc proprium ars que-
 libet ut faciliori compendio ... - ... que omne desiderium superant
 sequamur Amen." - Druck: Oeuvres complètes ed. P.Glorieux 8, Paris
 1971, 67-75 Nr.406f.

(53r-v) "Preterea ille circumstancie que habentur per hunc versum ...
 - ... mora sciencia etas etc. >Amen. Explicit tractatus iste<".
 - Merkverse.

53v-76v Iohannes Gerson, opusculum tripertitum de praeceptis de-
calogi, de confessione et de arte moriendi

(53v-67v) ">Incipit prologus venerabilis magistri iohannis Gerson
 in tractatum de decem ^{salubre} preceptis< CRistianitati suus qualiscumque
 zelator ... Duxi sequens opusculum tripertitum de preceptis de con-
 fessione de sciencia mortis ...; (54r) Gloria sit altissimo deo ...
 - ... eternaliter et personaliter trinus qui est benedictus ...Amen."

(68r-73r) "QVisquis a morte peccati ad salutem et gracie statum velit
 resurgere ... - ... aut involute tucius dimituntur."

(73v-76v) "SI veraces fidelesque amici cuiuspian egroti curam dili-
 gencius agant ... - ... Sicut in domo dei parisius laudabiliter ob-
 servatur etc. >Explicit tractatus bonus magistri iohannis Gerson<".
 - Druck: Opera ed. E. du Pin 1, Antwerpen 1706, 427-450; Oeuvres ^{et complètes} ed.P.
 Glorieux 2, Paris 1960, 74f. Nr.18 (Epistula; den Text gibt Glorieux
 französisch, s. ebd. Bd.1, 42 oben u. Bd.7, XIII zu Nr.312).

76v-100r Iohannes Gerson, de theologia mystica practice con-
scripta

">Sequitur Tractatus de vita contemplatiua eiusdem< TRactantes in
 leccionibus nostris iam a multo quamuis interrupto tempore ...
 - ... et ego illi. Tu autem domine miserere nobis. Deo gracias.
 >Explicit tractatus de vita contemplatiua<". - Druck: Oeuvres
 complètes 8, 18-47 Nr.402.

100r-105v Iohannes Gerson, de nobilitate, opusculum primum

">Sequitur tractatus eiusdem magistri iohannis Gerson de nobilitate<
 HOmo quidam nobilis abijt ... (Luc.13,12). Quis homo iste nobilis
 nisi ihesus christus Nobilissimi regis dauid ... - ... talis erit no-
 bilitas. >Explicit tractatus de nobilitate<". - Druck: Oeuvres complètes 9,
 476-482 Nr.457.

105v-117v Iohannes de Turrecremata O.P., tractatus de efficacia
 aquae benedictae contra Petrum Anglicum

">Incipit Tractatus magistri iohannis de Turre cremata de aqua bene-
 dicta quem fecit in consilio Basiliensi< INiunxit michi nuper reue-
 rendissima paternitas vestra, pater colendissime, probleuma Reuerendo
 magistro iohanni de Aragasio ... - ... cum omni reuerencia presento
 etc. 1441." - Druck: z.B. Hain *15739.

117v-119v Iohannes Gerson, quae veritates sint de necessitate
 salutis credendae, pars prior

"Sequitur declaracio compendiosa magistri iohannis Gerson Cancellarij
 parisiensis Ostendens que veritates sint de necessitate salutis cre-
 dende ...; Primus gradus veritatum credendarum est canon tocius scrip-
 ture sacre ... - ... beati Sebastiani et similium continentur vnde
 solte dici quod bonus rethor gloriosum facit martirem Et tantum de
 illo etc. etc. etc."- Druck: Oeuvres complètes ed.P. Glorieux 6,
 Paris 1965, 181-185 Nr.280.

119v-123r Iohannes Gerson, de statu papae et minorum praelatorum

">Sequitur Tractatus eiusdem magistri iohannis Gerson Cancellarij
 parisiensis de duplici statu in ecclesia dei videlicet Curatorum pri-
 uilegiatorum Et primo de statu curatorum ponuntur consideraciones xvj<
 (120r) pAx quam omnes obseruare convenit cum omnibus cristianis ...
 - ... et personam cristiane religionis si vult inveniri Amen."
 - Druck: Oeuvres complètes 9, 25-35 Nr.424.

123r-129v Iohannes Gerson, de visitatione praelatorum

">Incipit tractatus de cura curatorum magistri iohannis Gerson<
 AD laudem dei et edificacionem populi cristiani compilata est hec
 breuis et rudis compilacio tempore quo celebrabatur Remis ...
 - ... spiritus sui robur deus qui est benedictus in secula Amen."
 - Druck: Oeuvres complètes 8, 47-55 Nr.403 (hier etwas breiter,
 Schluss länger).

129v-131r Iohannes Gerson, epistula ad episcopum quendam super
moderatione casuum reservandorum in foro

">Epistola magistri iohannis Gerson ad quendam episcopum ut casus solum manifestos uel paucos occultos reseruet (130r) Pontificali dignitati ... Pastoralis auctoritas in casibus reseruandis quo ad forum consciencie sicut et ꝑ alia quelibet potestas data est prelati ...
- ... dirigat omnia deus qui est benedictus in secula Amen etc."
- Druck: Oeuvres complètes 2, 90-92 Nr.24.

131r-133v Iohannes Gerson, de modo vivendi fidelium

">Sequitur tractatus de modo viuendi omnium fidelium (REgula prima que spectat ad nobiles potentes et scabinos Ne pauperes ... - ... pax super illos et misericordia Amen etc. >Explicit tractatus de modo viuendi omnium fidelium". - Druck: Oeuvres complètes 8, 1-5 Nr.399.

133v-139r Iohannes Gerson, de arte audiendi confessiones

">Sequitur tractatus de arte audiendi confessiones eciam magistri iohannis gerson etc. (ETsi virtus quam aswefactio gignit cercius quam ars operetur ... - ... erudietur atque proficiet (cod.: per-) etc. >Explicit tractatus de arte audiendi confessiones". - Druck: Oeuvres complètes 8, 10-17 Nr.401.

139v-162v Iohannes Gerson, de contractibus

(139v-155r) ">Sequitur tractatus magistri iohannis Gerson de contractibus (QVi volunt diuites fieri ... hec fuge (I Tim.6,9-11). hec est apostolica monicio conformis sentencie cristi Non potestis ...
- ... salus nostra etc. >Deo gracias. Composuit opusculum lugduni Iohannes Cancellarius parisiensis Anno domini M^o cccc xxx mensis ianuarij ad instanciam quorundam hominum dei. superaddita est eciam seorsum Tercia pars incipiens Potuerant etc."
(155r-162v) "Potuerant pauciora eciam sufficere que scripta sunt ...
- ... tam diuino quam humano iure dampnatam. >Explicit tractatus de contractibus". - Druck: Oeuvres complètes 9, 385-421 Nr.452.

162v-168v Iohannes Gerson, tractatus de simonia necnon ad reformationem contra simoniam

(162v-167r) ">Sequitur nunc Tractatus eiusdem magistri De symonia<
(163r) Symoniaca labes contra ius diuinum vel de symoniaca specie ...
- ... cum ipsa plenitudine potestatis Concilij". - Druck: Oeuvres complètes 6, 167-174 Nr.276.

(167r-168v) "Ad rationabilem contra symoniam et symoniacos reformationem offerentur propositiones que sequuntur ... - ... tamquam tales iudicantes euocari. >Explicit tractatus de Symonia Reuerendi magistri Iohannis Gerson<". - Druck: ebd.179-181 Nr.279.

168v-178v Iohannes Gerson, tractatus de praeparatione ad missam et pollutione nocturna

>Sequitur tractatus venerabilis magistri Iohannis Gerson de celebratione misse< DVbitatum est apud me frequenter et diu presertim post susceptum sacerdocium Si quis nocturno pollutus sompno ...
- ... quod in te est non omittens hoc est omnis homo. >Explicit tractatus de celebratione misse<". - Druck: Oeuvres complètes 8, 35-50 Nr.425.

178v-192r Iohannes Gerson, pro coelibatu ecclesiasticorum

>Sequitur tractatus eiusdem magistri iohannis Gerson de celibatu siue de castitate clericorum< DYalogus apologeticus pro celibatu ecclesiasticorum Cuius collocutores sunt ... - ... natura cum Sophya. Natura: fiat precor ita etc. etc. >Explicit tractatus Sophye et Nature per modum dyalogi super celibatu ecclesiasticorum compilatus lugduni per magistrum iohannem gerson in sacra pagina doctorem eximium<".
- Druck: Oeuvres complètes ed. P.Glorieux 10, Paris 1973, 145-163 Nr.510.

192v-249r Iohannes Chrysostomus, de sacerdotio libri VI latine

>Incipit Apologeticus siue dyalogus habitus inter sanctissimos iohannem Crisostimum ArchiEpiscopum Constantinopolitanum et Basilium Episcopum Cesaree Capadocie de dignitate sacerdotali< MIchi quidem fuerunt multi amici certi ... - ... in eternum tuum recipias tabernaculum (recte: habit-) Amen. >Explicit dyalogus habitus inter sanctissimos iohannem Crisostimum Et Basilium de dignitate sacerdotali Anno domini 1459<". - Druck: z.B. Opera, Basel 1522, tom.5, 118-157.

249r-268r Matthaeus de Cracovia, dialogus rationis et conscientiae de communione sive de celebratione missae

">Sequitur certamen Racionis et Consciencie super eo an sepe et frequenter an raro et distanter sit celebrandum seu communicandum ... Editus a R.p. d. Matheo De Cracouia Episcopo Wormacien. Egregio sacre theologie doctore insignis vniuersitatis studij pragensis viro magne sciencie venerabilis vite et multe deuocionis etc. < MVltorum tam clericorum quam laycorum querela est non modica occupacio grauis ... - ... sacramentum scilicet preciosissimum corporis et sangwinis domini nostri ihesu christi Qui cum patre ... in secula benedictus etc. >Explicit Tractatus Egregij professoris sacre Theologie Magistri Mathie de Cracouia Episcopi Wormaciensis De Racione et consciencia ad utilitatem comunicancium Conpilatus Anno vndecimo Concilij Basiliensis 1441<". - Vgl. F.Franke, Mathäus von Krakau, Diss.Greifswald 1910, 127-131; Druck: z.B. Hain 5807.

268r-281r De sacramento altaris opus pulchrum et singulare euchar

">De sacramento altaris opus pulchrum et singulare< AD declarandum misterium sacramenti altaris occurrunt quatuor contemplaciones, prima de ipsius sacramenti entitate ... - ... Cuius sacietatis nos participes efficiat Amen. >Anno domini M cccc lviiiij<".

281r-v Bulla concilii Basiliensis de communione sub utraque specie, 23. Dez. 1437

">Bulla de communione sub vtraque specie< SACROSANCTA generalis Synodus Basiliensis ... Vt lucidius videatur pro declaracione catholice veritatis ... - ... M^o cccc^o xxxvij^o. >Deo gracias<". - Druck: Mansi 29, 158-159.

282r-324v Ars artium sive de regimine animarum

"CVm sit ars arcium regimen animarum ignominiosum fore valde conuincitur ... - ... in gaudium domini tui Ad quod nos perducatur ... Amen etc. >Deo gracias<". - Andere Hs.: Graz 537, 38r, s. A.Kern, Die Handschriften ... 1, 1942, 315; Bloomfield, Incipits² Nr. 1234f.

325r-350r Tractatus de praeparatione ad eucharistiam accipiendam secundum status hominum

"pRobet autem se ipsum homo etc. (I Cor.11,28). Volentes accedere ad sanctissimam communionem corporis ... - ... Dum tamen alias abstineant a peccatis."

350r-365r Admonitiones salubres de sacramento eucharistiae,
per voces discipuli et dilecti

">Incipiunt Salubres ammoniciones de sacratissimo eukaristie sacra-
mento Et primo cum quanta Reuerencia Cristus sit suscipiendus<
(350v) VEnite ad me omnes ... (Matth.11,28), dicit dominus, Panis
quem ego dabo ... - ... nec ineffabilia dicenda etc. >Et sic est
finis Deo gracias Anno domini 1459 vincula petri<"

65v Nota de puritate animae

"Nota tria sunt quae potissime puritatem mentis conseruant. Pri-
mum est fortis custodia sensuum ... - ... amaritudinem deplorando
etc. >Amen Deo gracias. Explicit liber xx tractatum venerabilis
magistri Iohannis Gerson 1459. Orate pro scriptore propter deum<"

366r-370v leer.

Papier; $\boxed{14} \cdot \boxed{21}$; 370 Bl. (3-370 oben in der Mitte mit Tinte arabisch
alt foliiert 1-368, z.T. beschnitten).

Schriftraum $\boxed{8,5-9} \cdot \boxed{14,5-15}$; 29-30 Zeilen; Cursiva currens, geschrieben
1458 (Eintrag 16r) und 1459 (249r.281r.365r.365v), wohl vom Erstbesitzer
Leonhard Wettinger (Vergleich mit A XI 19); rubriziert, rote Titel.

Einband 15. Jh., gelbliches gewachstes Leder (Rücken erneuert 1953);
~~an/vorderen/D./grosstes/~~ am vorderen Schnitt farbige Leder-Signakeln;
zwei Schliessen (eine fehlend); auf dem vorderen D. grosses Perg.-
Titelschild.

Aus der Kartaus Basel, vorher im Besitz von Leonhard Wettinger O.Cart.:
1r Titel, alte Signatur E xvij und Besitzeintrag (... proueniens a
confratre nostro D. leonardo Wettinger de Rinfelden ..."), 365v
ein weiterer Besitzeintrag, alles von der Hand Jakob Loubers.